

گزارش «ایران اقتصادی» از سیاست تثبیت به‌عنوان سپر دفاعی در برابر ریسک‌های بیرونی

انتظارات تورمی در دی‌ماه به کف رسید

گزارش

انتظارات تورمی در دی‌ماه به کف رسید. نتیجه بررسی‌های صورت‌گرفته درخصوص انتظارات تورمی و اخبار منفی درخصوص تورم و ارز از ابتدای دی‌ماه امسال تا نخستین روز بهمن‌ماه نشان می‌دهد که شاخص انتظارات تورمی به صفر نزدیک شده است به طوری که این شاخص حتی از نخستین روز دی‌ماه نیز کمتر شده است.

انتظارات به‌عنوان یکی از مهم‌ترین متغیرهای تأثیرگذار در تورم و شاخص‌های قیمتی بازارها سال‌هاست که به بحث اصلی در محافل دانشگاهی تبدیل شده است. به‌گونه‌ای که در کنار سیاست‌گذاری و برنامه‌هایی که مسئولان اقتصادی در دستور کار خود قرار می‌دهند، انتظارات

مثبت یا منفی می‌تواند برای بازار و شاخص تورم را تغییر دهد. براین اساس هرچه افکار عامه مردم و فعالان اقتصادی نسبت به آینده مثبت‌تر باشد، شاهد افت روند تورم و شاخص‌های قیمتی بازارها خواهیم بود و هرچه این افکار منفی‌تر باشد به رشد شاخص‌های قیمتی و در نتیجه تورم منجر می‌شود. در واقع این انتظارات روی نحوه تصمیم‌گیری و عملکرد مردم و فعالان اقتصادی اثر مستقیم می‌گذارد و نتیجه این تغییر خود را در شاخص‌های بازار و تورم نشان می‌دهد. در واقع در صورتی که فعالان اقتصادی با توجه به تجربه گذشته و تحلیل خود از آینده، وضعیت شاخص‌های اقتصادی را رو به وخامت ببینند، با افزایش تقاضا و خرید و سرمایه‌گذاری در بازارهای پربازده تلاش می‌کنند که خود را از تورم مصون کنند. این درحالی است که در دی‌ماه امسال، بررسی‌ها از افت قابل توجه

انتظارات در حوزه تورم و ارز حکایت می‌کند. در شرایطی این اتفاق رخ داده است که به‌صورت بی‌سابقه‌ای شاهد پیوستگی اخبار منفی در منطقه هستیم که به فاصله کوتاهی از یکدیگر رقم خورده است. پس از حمله حماس به رژیم صهیونیستی که همانند سایر کشورهای منطقه روی شاخص‌های اقتصادی ایران نیز اثر داشت، گسترش و تداوم این جنگ و سپس حمله آمریکا و انگلیس به یمن، عملیات تروریستی در کرمان و سوریه، از مؤلفه‌هایی بود که در صورت نبود یک مدیریت کارا از سوی بانک مرکزی می‌توانست همانند سال‌های گذشته نرخ ارز را به اوج برساند. چه آن که در سال‌های نه‌چندان دور شاهد اثرگذاری اتفاقات مشابه در بازار ارز بودیم. اما اجرایی شدن سیاست تثبیت اقتصادی از سوی بانک مرکزی که موجب شد تا در ۹ ماهه امسال نرخ ارز در محدوده

مشخصی قرار گیرد، جهش نرخ ارز در پی ریسک‌های سیاسی و نظامی را خنثی کرد. بر همین اساس درحالی که نرخ دلار در بازار غیررسمی در کانال ۵۰ تا ۵۱ هزار تومان در نوسان بود، وقوع پیایی چندین ریسک خارجی نیز فقط باعث رشد تا سه هزار تومانی نرخ ارز در این بازار شد. هرچند که این رشد نیز موقتی بود و دوباره نرخ به کانال‌های پایین‌تر بازگشت.

برنامه بانک مرکزی برای بازار ارز در جریان تحولات جدید منطقه

یکی از مهم‌ترین اهداف اجرای سیاست تثبیت اقتصادی توسط بانک مرکزی مقابله با نوسانات ناگهانی و شدید بازار ارز بوده و بررسی تحولات این بازار در ماه‌های اخیر در این زمینه رسیده است.

در دهه‌های اخیر اقتصاد ایران تحت فشار

تحریم‌های ظالمانه آمریکا و کشورهای غربی و درگیری جنگ تمام‌عیار اقتصادی بوده است. تجربه این جنگ اقتصادی نشان داده که نوسانات ارزی ناشی از تحریم‌ها و بحران‌های سیاسی، می‌تواند اثرات مخربی بر اقتصاد کشور داشته باشد و بر همین اساس بانک مرکزی در یک سال اخیر، بسته سیاستی‌ای را تحت عنوان سیاست تثبیت اقتصادی برای مقابله با نوسانات ناگهانی و شدید بازار ارز اجرایی کرده است.

ثبات ارزی و اثر کوتاه‌مدت اخبار منفی بر بازار ارز

در سایه اجرای سیاست تثبیت اقتصادی، بازار غیررسمی ارز کشور در طول ۸ ماه و از اواسط اردیبهشت‌ماه تا اواسط دی‌ماه امسال روند با ثباتی را طی کرد و با عملکرد مناسب بانک مرکزی، در کانال ۵۰ هزار تومانی به خوبی تثبیت شد. البته در طول این مدت، کشور با بحران‌های سیاسی متعددی نیز مواجه شد که در نبود یک سیاست فعال و مؤثر، هر کدام می‌توانستند شوک ارزی و تورمی را برای اقتصاد کشور به همراه داشته باشند اما این بحران‌ها فقط اثرات کوتاه‌مدت و انتظاراتی بر بازار ارز داشتند و در مدت کوتاهی، اثرات منفی آنها

بر نرخ ارز از بین رفت و نرخ دلار مجدداً به روند تثبیتی خود برگشت.

اثر تثبیتی حضور فعالانه بانک مرکزی در بازار ارز

نکته مهمی در اجرای سیاست تثبیت اقتصادی در طول ماه‌های اخیر نهفته است و آن اینکه در صورت کنترل و مدیریت انتظارات هیجانی بازار ارز در طول بحران‌های داخلی و خارجی، نوسانات آن بسیار محدود و کوتاه‌مدت می‌شود و به تبع آن، قطعاً اثرات منفی کمتری نیز به همراه دارد. پس از حمله طوفان الاقصی موجی از اخبار منفی روانه بازار ارز شد که انتظارات از افزایش نرخ ارز را بسیار بالا برد اما با حضور فعالانه بازارساز، این انتظارات به خوبی کنترل شد و نرخ ارز در مدت کوتاهی به روند تعادلی خود برگشت. پیش از حمله طوفان الاقصی (۱۳ مهر ۱۴۰۲) نرخ دلار ۴۹ هزار و ۹۰۰ تومانی بود و پس از آن، در نتیجه انتظارات هیجانی به بالای ۵۲ هزار تومان رسید اما پس از چند روز، مجدداً به کانال ۵۰ هزار تومانی برگشت.

در ماجرای حمله تروریستی در کرمان نیز چنین اتفاقی تکرار شد و نرخ ارز که در محدوده ۵۰ هزار تومانی تثبیت شده بود،

وزیر امور اقتصادی و دارایی:

اقدام FATF موجب کاهش ریسک تجارت بین‌المللی ایران می‌شود

همچنان محدودیت‌ها علیه ایران را حفظ کرده‌است و ما اعتراض کردیم. وی خاطرنشان کرد: پس از پذیرش اعتراض حقوقی ایران از طرف FATF، طی ایمیلی به تمام کشورهای عضو اعلام شد که جمهوری اسلامی ایران از ذیل توصیه‌بند ۷ گروه ویژه اقدام مالی خارج شد. خاندوزی گفت: با این اقدام، ریسک مرادوات تجاری با ایران کاهش خواهد یافت و به نفع تعاملات بین‌المللی ایران خواهد شد.

رشد مثبت اقتصادی در ۱۴ فصل متوالی

وزیر امور اقتصادی و دارایی گفت: از سال ۱۳۹۹ تا تابستان ۱۴۰۲ رشد اقتصادی مثبت را تجربه می‌کنیم که بر اساس پیش‌بینی‌ها در حوزه صنعت، کشاورزی و در مجموع اقتصاد تا پایان امسال روند مثبتی در رشد اقتصاد خواهیم داشت. سیداحسان خاندوزی در بیست و ششمین دوره همایش رتبه‌بندی شرکت‌های برتر ایران در مرکز همایش‌های صدا و سیما، اظهار داشت: امسال نیز مانند سال گذشته رشد اقتصادی مثبتی را تجربه خواهیم

کرد. بر این اساس در ۱۶ فصل رشد متوالی اقتصادی خواهیم داشت. وی افزود: با مرور شاخص‌های اقتصاد کلان در دو سال اخیر مشخص می‌شود که ما دشواری‌های خارجی و داخلی در ۶ سال اخیر را پشت سر گذاشتیم؛ دشواری خارجی بخش مهمی است که پا برجاست، اما با سیاست‌های رئیس‌جمهور که در حوزه توسعه روابط و اقتصاد با کشورهای همسایه صورت گرفته است، شاهد گشایش‌های اقتصادی هستیم. وزیر امور اقتصادی و دارایی با بیان اینکه در وزارت اقتصاد با کلیدواژه تسهیل و تأمین بسیار سروکار داریم، گفت: از دام رکود و رشد اقتصاد پایین خارج شده‌ایم و در مسیر بلندمدت قرار گرفته‌ایم برای اینکه تولید ملی و درآمد سرانه ارتقا پیدا کند و راه بسیاری در پیش داریم.

خاندوزی اضافه کرد: تلاش‌ها و سیاست‌هایی که در دو سال گذشته رقم خورده منجر به رشد تولید و خروج از رکود در سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی شده که قابل مقایسه با سال‌های گذشته نیست. وی با اشاره به تسهیل در سطح محیط کسب‌وکار گفت: در درگاه ملی مجوزها تسهیل را ایجاد کردیم و امسال تداوم این

به‌اینکه در وزارت اقتصاد تلاش کرده‌ایم تأمین مالی بانکی را با کنترل نقدینگی فراهم کنیم، گفت: ابزارهای متفاوت را برای شرکت‌های خوشنام و معتبر در دستور کار قرار دادیم، در ۹ ماه سال گذشته ۱۲۰ هزار میلیارد تومان شرکت‌های غیردولتی از بازار سرمایه بود که امسال ۲۵۰ هزار میلیارد تومان از ظرفیت تأمین مالی بورس استفاده کرده‌اند که امسال امیدواریم به ۵۰۰ هزار میلیارد تومان دست یابیم.

۲۸ درصد تأمین مالی از طریق بازار سرمایه انجام شد

خاندوزی بیان کرد: سال گذشته ۲۸ درصد تأمین مالی بانکی جدید برای بخش‌های غیردولتی از طریق بازار سرمایه صورت گرفت. وی با اشاره به اینکه دولت از حضور ایران در ۵۰۰ شرکت برتر دنیا حمایت می‌کند، گفت: از اینکه شرکت‌های بزرگ سرچلقه جذب سرمایه‌گذاری خارجی در کشورمان باشند حمایت ویژه‌ای انجام خواهیم داد ضمن اینکه از شرکت‌های بزرگ می‌خواهیم برای توسعه‌سازی و زنجیره‌های مرتبط صنعتی اقدام کنند. وزیر اقتصاد گفت: روحیه جمعی باید مورد توجه قرار گیرد تا سایر صنایع نیز به مرحله رقابت‌پذیری برسند. همچنین بایستی از منابع داخلی شرکت‌ها برای

بازار خودرو روبه بهبود

وزیر صنعت، معدن و تجارت از رشد تولید خودروهای داخلی و مونتاژی در سال جاری خبر داد و گفت: عرضه خودروهای وارداتی تا پایان امسال ادامه دارد و تعهدات محقق می‌شود. عباس علی‌آبادی در جمع خبرنگاران افزود: بازار خودرو روبه بهبود است، اما عده‌ای در این بازار به دنبال منافع خود و سودهای کلان هستند و از این فضا سوءاستفاده می‌کنند. البته مردم باید حوصله کنند زیرا وضعیت خوبی خواهیم داشت. همچنین عرضه آزاد در خودروهای وارداتی و برقی وارداتی داریم که فرصت متقاضیان خودرو مردم افزایش خواهد یافت. وی در خصوص اختصاص خودرو به جانبازان تصریح کرد: این موضوع در کارگروه وزارت صمت مطرح و با نظر مثبت تأیید شد؛ منتظریم در دولت مصوب شود؛ ضمن اینکه برای سال آینده در برنامه آمده است.

سرمایه‌گذاری‌ها استفاده شود ضمن اینکه دولت از فعالان اقتصادی حمایت می‌کند. بر این اساس در تبصره ۲ لایحه بودجه ۱۴۰۳ صمت تقدیر شدند. همچنین از بین ۱۰۰ شرکت برتر، ۱۰ شرکت پیشرو که در چهار سال متوالی روند رو به رشدی داشته‌اند تجلیل شدند.

پس از این اتفاق در ساعات کوتاهی به میانه کانال ۵۱ هزار تومانی رسید و پس از چند روز دوباره به کانال ۵۰ هزار تومانی برگشت. پس از حمله آمریکا و انگلیس به یمن و تنش‌زایی این دو کشور در منطقه خاورمیانه که در واقع شروعی برای تداوم تنش‌ها در این منطقه بود نیز نرخ دلار در بازار ارز کشور نوساناتی را تجربه کرد که پس از مدتی با تخلیه هیجانات انتظاراتی همراه شد.

نوسان بسیار محدود نرخ ارز در جریان تحولات جدید خاورمیانه

پس از این تنش‌ها با اقدام تلافی‌جویانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به مقر تروریست‌ها در پاکستان، عراق و سوریه و به دنبال آن ایجاد تنش میان ایران و پاکستان و همچنین حمله رژیم صهیونیستی به سوریه و شهادت فرمانده اطلاعات سپاه قدس در سوریه و چند تن دیگر از مستشاران ایران، تحولات جدیدی در خاورمیانه شکل گرفت، به طوری که شاهد تشدید تنش‌ها میان کشورهای این منطقه در مقابل رژیم غاصب صهیونیستی و کشورهای متخاصم غربی هستیم.

بر اقتصاد ایران که بازار آن طی دهه‌های اخیر بسیار تحت تأثیر اخبار منفی سیاسی بوده است، چنین اتفاقاتی می‌توانست همراه با شوک‌های بزرگ ارزی باشد؛ همان‌طور که در شوک‌های ارزی سال‌های ۱۳۹۱، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۹ به ترتیب شاهد افزایش ۹۲ درصدی، ۱۶۷ درصدی و ۷۷ درصدی نرخ ارز بودیم. اما با اجرای سیاست تثبیت اقتصادی، تمام این اخبار و تحولات منطقه‌ای و جهانی که در کمتر از ۲۰ روز اتفاق افتاد، بازار ارز را فقط درگیر نوساناتی حدود ۳ هزار تومانی و کمتر از ۵ درصدی کرده است که آن هم ناشی از جو هیجانی بازار ارز در خلال این اخبار منفی بوده است. بانک مرکزی بدون اینکه ارزیابی کند، مسیر درست‌تری را در مدیریت بازار ارز کشور سپری کرده که نتیجه آن ایجاد فضایی مطمئن و پیش‌بینی‌پذیر برای فعالان اقتصادی کشور است.

منابع ارزی کافی و قابل اطمینان است

بر اساس اطلاعات موثقی که به دستمان رسیده، مدیریت بازار ارز از سوی بانک مرکزی برای نخستین بار بدون ارزیابی بوده است و این نشان می‌دهد که در اثر اجرای سیاست تثبیت اقتصادی اثر اخبار منفی بر بازار ارز بسیار کمتر از گذشته است. مسئولان بانک مرکزی بارها بر اینکه ذخایر ارزی بانک مرکزی مطمئن و قابل اتکا است، تأکید کرده‌اند و با توجه به اینکه عرضه و تقاضا در مرکز مبادله ارز و طلا ایران به‌عنوان مرجع رسمی بازار ارز کشور، در شرایط بسیار خوبی قرار دارد، پیش‌بینی می‌شود نرخ دلار به‌زودی به سطوح قبلی خود بازگردد.